

XÂY DỰNG LUẬT BIỂU TÌNH Ở THÁI LAN VÀ KINH NGHIỆM CHO VIỆT NAM

TS. Đặng Minh Tuấn – Khoa Luật, ĐHQGHN

I. XÂY DỰNG LUẬT BIỂU TÌNH Ở THÁI LAN

1.1. Bối cảnh

Ở Thái Lan, quyền biểu tình được bảo đảm thông qua quyền hội họp hòa bình (the right of peaceful assembly) được ghi nhận trong Hiến pháp¹. Nhìn chung, người dân có quyền thực hiện quyền hội họp hòa bình vì nhiều mục đích khác nhau, trong đó bao gồm quyền biểu tình phản đối các chính sách cụ thể nào đó của nhà nước và yêu cầu nhà nước giải quyết các vấn đề đặt ra. Quyền biểu tình cũng có mối quan hệ chặt chẽ với quyền tự do biểu đạt (freedom of expression) được Hiến pháp ghi nhận.

Việc giới hạn quyền hội họp hòa bình chỉ có thể được thực hiện thông qua một đạo luật vì mục đích bảo đảm trật tự công cộng. Trước khi có luật hội họp công cộng năm 2015, việc giới hạn quyền hội họp hòa bình chỉ được quy định rải rác trong một số đạo luật như Bộ Luật Hình sự, Luật về các Tội phạm Máy tính chủ yếu liên quan đến việc kiểm soát và giới hạn quyền tự do biểu đạt. Do vậy khi đó, người dân thực hiện trực tiếp quyền biểu tình được Hiến pháp quy định một cách khá rộng rãi và tự do.

Tuy vậy, cùng với sự bất ổn chính trị ở Thái Lan, đặc biệt từ năm 2005, rất nhiều cuộc biểu tình phản đối Chính phủ thường xuyên diễn ra cùng với bạo lực, vượt quá khỏi sự kiểm soát, vi phạm pháp luật (như đập phá, làm tê liệt các nơi công cộng, đường xá, phương tiện đi lại, bệnh viện, trụ sở chính quyền...). Khi đó, Chính phủ thường cố gắng kiểm soát các cuộc biểu tình thông qua một số luật như các luật giao thông, luật tình trạng khẩn cấp. Tuy vậy, các luật này dường như chưa đủ để giải quyết vấn đề và nhu cầu xây dựng một đạo luật kiểm soát biểu tình được đặt ra.

Tuy vậy, việc xây dựng luật này đã đối mặt với nhiều trở ngại, chủ yếu xuất phát từ những người chủ trương bảo vệ quyền tự do hội họp khi họ e ngại sự ra đời của luật này có thể trở thành một rào cản đối với việc thực thi quyền tự do hội họp được quy định trong Hiến pháp. Ở Thái Lan, Hiến pháp có giá trị áp dụng trực tiếp với vai trò của Tòa án Hiến pháp, do vậy việc thiếu vắng một đạo luật về hội họp công cộng (biểu tình) không ảnh hưởng quá lớn đến việc thực thi quyền biểu tình. Tuy vậy, những nhà quản lý thấy cần thiết phải có một đạo luật để nhằm mục đích kiểm soát tốt hơn các cuộc biểu tình để duy trì trật tự công cộng và bảo vệ quyền của những người khác.

Chính phủ hiện thời của Gen Prayuth Chan-ocha nắm quyền sau cuộc đảo chính ngày 22 tháng 5 năm 2014 đã đề xuất xây dựng một luật về biểu tình nhằm kiểm soát các cuộc hội họp công cộng khi cho rằng các cuộc biểu tình ở Thái Lan không được tổ chức và kiểm soát tốt và đó

¹ Điều 63 của Hiến pháp năm 2007 quy định mọi công dân quyền hội họp một cách hòa bình không sử dụng vũ lực. Tuy nhiên, sau đảo chính năm 2014, Hiến pháp năm 2007 đã bị thay thế bởi Hiến pháp lâm thời năm 2014. Theo quy định của Hiến pháp này, các quyền con người, trong đó có quyền hội họp một cách hòa bình không được quy định một cách cụ thể.

là nguyên nhân dẫn đến tình trạng bạo lực và tê liệt các dịch vụ công. Luật Hội họp Công cộng (Public Assembly Act) được thông qua và có hiệu lực vào ngày 13 tháng 8 năm 2015. Luật này quy định về quy trình thủ tục tiến hành một cuộc biểu tình hòa bình và các biện pháp kiểm soát các hành vi vi phạm trong biểu tình.